

HUMANITIES INSTITUTE  
Serhat Tertemiz, MA

# OĞLUMUZ (1949)

## TARIK BUĞRA (1918 – 1994)

### Hakkında

**Yazar** 1918-1994 yılları arasında yaşamış olan Tarık Buğra *Oğlumuz* adlı öyküsüyle Yunus Nadi Hikâye Yarışması'nda ödül aldıktan sonra *Çınaraltı* dergisi ve *Milliyet* gazetesinden teklif almıştır. Akşehir'de babasıyla *Nasreddin Hoca*, Talat Tekin'le *Zeytindalı*, *İstanbul Haftası* dergilerini çıkarmıştır. Şehir Tiyatrosu Edebi Kurulu'nda görev almıştır. *Yedigün* ve *Vatan* gazetelerinde neşriyat müdürlüğü yapmıştır. *Tercüman* ve *Yeni İstanbul* da çalışmış olduğu diğer gazetelerdir. Daha sonra *Yol* dergisi ve *Tercüman* gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. 1991 yılında devlet sanatçısı unvanını aldı. 1993'te Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın sanatçısı seçildi. *Safahat*, *Rûbâb-ı Şikeste*, *Şerâre*, *Piyâle*, *Cevdet Paşa Târîhi*, *Servet-i Fünûn*, *Terakkî* gibi çalışmalarla babası sayesinde tanışmıştır. "Sanat sanat içindir" ilkesine bağlı kalarak edebî ürünler vermiş olan yazar bu anlayışın toplumdan bağımsız olmadığını düşünür. Sanatın görevi ona göre göstermek ve düşündürmektir. Amaç, okurun kendi zihninde yeni bir dünya kurmasına yardımcı olmaktır. Eserlerinde genel olarak bireylerin çaresizliğini, bunalımlarını, sevinçlerini, kederlerini ve bunların karşısında yaşama arzularını anlatmaya çabalamıştır. Birey ve toplum arasındaki ilişkilere de eserlerinde değinir. Herhangi bir yazınsal akıma ya da ekole bağlı kalmamıştır.

**Öykü** Tarık Buğra'nın kaleme almış olduğu öykülerin derlemesi niteliğindeki *Oğlumuz* adlı eserde toplamda on üç öykü yer almaktadır. Derlemede yer alan öykülerde çeşitli temalar ve konular işlenmektedir. Mevcut öykülerde genel olarak zamana karşı mücadele eden ve zamanın ilerleyişi karşısında kendini çaresiz hisseden insanların öyküleri anlatılmaktadır. Aşk, kıskançlık, yaş alma, pişmanlık ve hüznün öykülerde işlenen ana temalardır. Öykülerde birçok farklı anlatım tekniği kullanılmaktadır. İç monolog, bilinç akışı, zamanda geriye dönüş, özetleme, diyalog, anlatma ve tasvir öykülerde kullanılan ana anlatım uygulamalarıdır. Buğra bu öykülerinde toplumsal meselelerden ziyade bireysel ve psikolojik sorunlar üzerinde durur.

**Arka Plan** Tarık Buğra'nın 1948-1949 yılları arasında kaleme almış olduğu on üç öykü kitaplaştırılarak 1949 yılında *Oğlumuz* adıyla yayımlanmıştır. Buğra'nın *Oğlumuz* adlı öyküsü *Cumhuriyet* gazetesinin düzenlediği Yunus Nadi Hikâye Yarışmasına gönderilmiş ve 18 Şubat 1948 tarihinde birincilik ödülüne layık görülmüştür.

### İçindekiler

Oğlumuz  
Bacanak  
Havuçlu Pilâv Meselesi  
Martı  
Sihirli Ayna  
Hayat Böyledir İşte  
Ömer  
Çok Sonra  
Fal  
Kel Melâhat  
İki İhtiyar  
Kara Oğlan  
Buhran

## OĞLUMUZ

### Kişiler

|             |                                              |
|-------------|----------------------------------------------|
| <i>Baba</i> | Anlatının kahraman anlatıcısıdır.            |
| <i>Anne</i> | Ömer'in annesi, kahraman anlatıcının eşidir. |
| <i>Ömer</i> | Anneyle babanın oğludur.                     |

### Detaylı Olay Örgüsü

**Sabahın Karanlığında Pencerede Bekleyen Bir Anne** Sabah ezanı okunduğu sırada anne pencere önünde beklemektedir. Oldukça düşünceli ve mahzun bir hali vardır. Endişeli halde birini beklediği her halinden bellidir.

**Babanın Onun İçinde Endişelenmesi** Eşinin hâlâ ayakta olduğunu ve onun pencere önünde oğlunu beklediğini fark eden baba ona seslenir. Anne ezan okuduğunu ve namaz kılacağını söyler. Semaverle mangalın altını yaktıktan sonra abdest alır. Çift yirmi yıldır evlidir. Bu yirmi yılın her gününden annede bir iz olduğunu bilmektedir baba. Eşinin Kur'an ayetlerinde ve dualarda vadedilmiş mutluluğu aradığını görmektedir. Eşinin seslenmesi üzerine oturup dua etmeye başlar. İki de çocukları için endişelenmektedir.

**Eşikteki Gölge** Ardından oğullarının eve girdiğini duyarlar. Anne eşine oğullarının üçüncü defa sabaha karşı eve geldiğini, bunu alışkanlık haline getirdiğini ve onun uyarılması gerektiğini söyler. Anne ve baba bir süredir oğullarının bu garip halini sabırla izlemektedir. Çocuğun eve sarhoş geldiğini bilmektedirler. Baba eve sarhoş halde gelen oğluna öfkelenirse de ona tam olarak kızamaz.

**Babanın Endişesi** Oğlunun odasına giren baba onun çoktan soyunmuş ve yatağa yatıp uyuduğunu görmüştür. Kıyafetlerini sandalyenin üstüne atmıştır çocuk. Odanın penceresi güneşin doğduğu tarafa bakmaktadır. Baba oğlunun küçükken nasıl tifoya yakalandığını hatırlar. O günlerdeki gibi uyurken sayıkladığını ve bitkin bir halde olduğunu görür

**Babanın Oğlunun Çocukluğunu Hatırlaması** Çocuk bir şubat ayında dünyaya gelmiştir. Adam onu babasının eline verirken derin duygular yaşamıştır. Adını Ömer koymuş ve insanlık tarihindeki bütün Ömer isimli kişilerle aynı kaderi paylaşmasını temenni etmiştir. Oğlunun ilk adımlarını attığı günleri hatırlar. Oğlunun ilkokula başladığında nasıl korktuğunu anımsar. Fakülteyi bitirdiğini ve aynı dönemde aşık olduğunu ve sevgilisinden ayrıldıktan sonra ailenin ne kadar zor günler yaşadığını hatırlar.

**Çocuğun Olgunlaşması ve Aileden Uzaklaşması** Artık büyümüş, olgunlaşmış ve birçok şeyi tecrübe etmiş olan oğul artık ailesini beğenmemektedir. Anne ve baba her geçen gün onlara daha fazla bağlansa da oğul bu durumdan rahatsız olmaktadır ve tavırlarıyla bunu belli etmektedir. Ebeveynlerinin evinde yaşamaktan rahatsızlık duymaktadır.

**Babanın Oğlunu Anlamaya Çalışması** Baba oğlunun ebeveynlerinden neden uzaklaştığını bilir ve onunla empati yapmaya çalışır. Oğlunun içinde bulunduğu duruma üzülen baba onun güneşten rahatsız olmaması için perdeyi örter. Ardından saçlarını okşayıp onu öper. Onun değiştiğinin ve bir daha eskisi gibi olmayacağını, eski bağlarını yeniden kuramayacaklarının farkındadır.

**Babanın Babalık Şefkati** Oğlunun odasından çıkan baba sofraya gider. Çayına limon katılmasını hiç sevmeyen küçük oğlunun çayına onun haberi olmadan limon sıkarak.

### Temalar

**Ergenlik** *Oğlumuz* adlı öyküde, baba rolündeki kahraman anlatıcının kendi ağzından oğluyla yaşadığı sorunlar anlatılır. Tamamen ailesine, ebeveynlerine bağlı küçük bir çocuk olan Ömer, yaş aldıkça aileden kopmaya başlamıştır. Yaşadığı acılar ve zaman onu yıpratmıştır. Zaman içinde ailesinden kopmuş olan Ömer, kendini inşa edememiş olmanın neden olduğu bir bunalım yaşar. Ebeveynler çocuklarının yaşadığı değişimi ve bunalımı endişeyle izler.

**Babalık** *Oğlumuz* adlı öykünün ana teması babalık duygusudur. Büyük oğul fakülteyi bitirmiş ve yetişkinlik çağına erişmiştir. Yaş aldıkça ailesinden uzaklaşmış ve ebeveynlerine olan bakış açısı

da tamamen değişmiştir. Baba oğlunun bu durumuna üzüdür. Onun küçüklüğünü düşünür. Küçük, masum ve savunmasız olduğu zamanlarda ailesine ne kadar bağlı olduğunu hatırlar. Baba büyük bir üzüntü içinde oğlunun zaman içinde nasıl aileden koptuğunu izler. Oğlu için endişelenir. Onu anlamaya çalışır. Oğlu her geçen gün aileden uzaklaştıkça ebeveynler oğullarına daha da yakınlaşır ve bağlanır. Baba oğlunun durumunu anlamaya çalışır. Onunla empati yapar. Oğlunun en düşkün olduğu zamanlarda dahi ona şefkat gösterir.

## Kişi İncelemesi

### Kahraman Anlatıcı (Yumuşak Başlı/Duygusal Dengesiz)

Tarık Buğra'nın kaleme aldığı ve eserine adını verdiği *Oğlumuz* adlı kısa öykünün başkarakteri, baba rolündeki bir kahraman anlatıcıdır. Kahraman anlatıcı olayları gözlemler ve kendi psikolojisinin süzgecinden geçirerek olayları aktarır. Yaşanan olaylar kahraman anlatıcıyı da etkiler. Yaş aldıkça oğlunun kişilik olarak yaşadığı değişimi gözlemleyen baba gördükleri karşısında oldukça endişelidir. Onun içinde bulunduğu kötücül duruma müdahale etmek ister. Bir baba olarak evde otoriteyi sağlaması ve sorunlara çözüm bulması beklenir. Baba, her geçen gün oğlunun aileden ve ebeveynlerinden uzaklaşmasını endişe içinde izler. Anne ve baba zaman geçtikçe oğullarına daha çok bağlanır. Baba oğluyla empati yapmaya, onu anlamaya çalışır.

*Çaresiz* *Oğlumuz* adlı öykünün kahraman anlatıcısı oğlunun kişilik olarak yaşadığı değişimi ve bunalımı endişeyle izler. Ona yardım etmek ister ancak elinden bir şey gelmez: "Sen bizden ayrılıverdin. Sevgimiz arttıkça sen biraz daha fazla rahatsız oluyordun" (Buğra 2019, 23).

*Merhametli* Tamamen hayattan kopmuş ve sorumsuzca davranan oğluna ister istemez baba şefkatiyle yaklaşır. Her şeye rağmen onu sever ve onun iyiliğini ister. Eve sarhoş bir halde gelip yatağına yatan oğluna merhametle yaklaşır: "Perdeleri indirdim; güneş onu rahatsız edecekti. Benimkilere benzeyen sert ve siyah sakallı yüzünü hafifçe öperek dışarı çıktım" (Buğra 2019, 24).

*Öfkeli* Anne, oğlunun sorumsuzluğu ve yaşadığı kötü hayat biçimi nedeniyle oldukça üzüdür. Eşinin üzgün olduğunu gören baba oğluna öfkelenir. Eşinin mutsuzluğunun sebebini oğluna bağlar. Eve sabah vakitlerinde sarhoş halde gelen oğluna kızar. Ancak bu öfkesi merhameti karşısında oldukça sönük kalır.

*Düşünceli* Oğlunun yaşadığı psikolojik buhranın farkında olan baba bunun sebeplerini düşünür. Oğlunu kucağına aldığı ilk günü ve onun büyüme sürecini düşünür. Oğluna yardım etmek ister. Onun iyi olmasını ister: "Ben senin içkiden ne umduğunu biliyorum; alışmayacağına da eminim... Fakat annen" (Buğra 2019, 24).

*Üzgün* Eşinin durumuna ve oğlunun yaşadığı değişime içten içe üzüdür. Genel olarak ruhsal ve sinirsel durumu dengesizdir. Babanın da bunalıma kapıldığı ve aşırı düşünceli bir halde olduğu görülür: "Sesi bana hüznün verdi" (Buğra 2019, 21).

## BACANAK

### Kişiler

|                      |                                                                           |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| <i>Bacanak</i>       | Uzun boylu, zayıf, yaşı kırkı aşkın, elinde orak olan bacanaktır.         |
| <i>Kerim'in Oğlu</i> | Orta boylu, geniş omuzlu, yüzü tıraşlı, yaşı otuz beşi geçmiş bacanaktır. |

### Detaylı Olay Örgüsü

**Küpeli'nin Ölümü Üzerine Mirasın Nasıl Paylaştırılacağı Sorunu** Akşehir'de 34 plakalı kamyon Konya şosesinin Sultan dağlarına zıt bir istikametinde iki yolcu indirir. Çakıllar köyünden olan ikili bir süredir bir konu hakkında konuşmak istemektedir. Ancak bu konu hakkında konuşabilmek için köyden uzaklaşma ihtiyacı duymuşlardır. Rahmetli olmuş olan Küpeli'nin gözde damadı Kerim'in Oğlu'dur. İnekleri sağan, tarlayı süren ve evi idare eden o olmuştur. Küpeli'nin ölümü iki bacanak arasında çözüme kavuşturulması gereken bir miras meselesini gündeme getirmiştir.

### **İki Bacanağın Karakterlerinin Ortaya Çıkması**

Uzun boylu bacanak tohumluk ve para sıkıntısı yaşamaktadır; elindeki oraktan bir çiftçi olduğu anlaşılır. Kerim'in Oğlu ise hem giyimi hem de tavırlarıyla siyasetçi izlenimi verir ve gözü muhtarlıktadır. İki bacanağın bu köyden uzakta, ıssız bir yolda buluşması tesadüf değildir; Kerim'in Oğlu müzakereyi kendi lehine şekillendirebileceği bir zemin seçmiştir. Güç dengesi daha ilk andan belirgindir.

### **Kerim'in Oğlu'nun Bacanağının Hisselerini Satın Alması**

Küpeli'nin ölümünden sonra mirasın nasıl paylaşılacağı konuşulur. Uzun boylu bacanak mirastan payını ister. Kerim'in Oğlu ona mirasın birçok ortağı olduğunu ve kolayca pay edilemeyeceğini söyler. Ardından mirastan alacağı paya karşılık beş yüz lira ve sarı buğday vermeyi teklif eder. Uzun boylu bacanak paranın miktarını beğenmese de sarı buğdaydan dolayı teklifi kabul eder. Kerim'in Oğlu bacanağının içinde bulunduğu müşkül durumu iyi okumuş ve tam da zayıf noktasından vurmuştur.

### **Anlaşmanın Tamamlanması ve Sonucu**

Anlaşma köyden uzakta, tanıksız biçimde yapılmıştır. Uzun boylu bacanak acil ihtiyacını gidermek uğruna kalıcı hakkından vazgeçmiştir. Kerim'in Oğlu ise hem mirasta daha büyük bir paya kavuşmuş hem de muhtar olma yolunda önemli bir adım atmıştır. Bu alışveriş görünürde karşılıklı bir rızaya dayanmaktadır; ancak aslında bir tarafın çaresizliği üzerine kurulu bir pazarlıktır.

### **Temalar**

#### **Açgözlülük**

*Bacanak* adlı öyküde iki bacanak kayınpederleri olan Küpeli'nin ölümü üzerine mirasın nasıl paylaşılacağı üzerine konuşurlar. Uzun boylu bacanağın elindeki oraktan bir çiftçi olduğu anlaşılır. Kerim'in Oğlu ise hem giyimi hem de tavırları nedeniyle siyasetçi izlenimi verir. Muhtar olmak ister. Kerim'in Oğlu bacanağının içinde bulunduğu müşkül durumdan faydalanır. Onun mirastaki payını cüzi bir miktarla satın alır.

#### **Fırsatçılık**

Öyküde açgözlülüğün yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, fırsatçılık ve iki karakter arasındaki derin güç dengesizliğidir. Kerim'in Oğlu müzakereyi köyden uzakta, tanıksız bir zeminde yürütmeyi tercih etmiştir; bu tercih bile başlı başına hesaplı bir hamleyi ele verir. Uzun boylu bacanağın tohumluk ve para sıkıntısı onun pazarlık gücünü sıfıra indirmiştir. Kerim'in Oğlu bunu bilerek ve isteyerek kullanmıştır. Tarık Buğra bu temayla, kırsal toplumda akrabalık bağlarının bile çıkar hesapları karşısında nasıl araçsallaştırılabildiğini ve güçlünün zayıfın çaresizliğini fırsata dönüştürmekte nasıl ustalaştığını ustalıkla gözler önüne serer.

## **HAVUÇLU PİLÂV MESELESİ**

### **Kişiler**

*Kahraman Anlatıcı*  
*Hürrem*

Anlatının 1. tekil şahıs anlatıcısıdır. Olayları kendi ağzından aktarır.  
Kahraman anlatıcının eşidir.

### **Detaylı Olay Örgüsü**

#### **Çiftin Aşkın Sönümlenmiş Olması**

Kahraman anlatıcı yağmurlu bir havada evdedir. Gazetenin bulmacasını çözmüştür. Bu havada eğlenebilen bir insanın hayatı boyunca asla sıkılmayacağını düşünür. Geçmişte eşini çok sevmiş, ona âşık olmuş olan kahraman anlatıcı beslediği duyguların zaman içinde sönümlendiğini fark eder. Radyoda duyduğu keman parçası onu heyecanlandırır; zira bu parçayı eşine âşık olduğu ilk zamanlar dinlediğini hatırlar. Bu anı hatırlayış ile bugünkü soğukluk arasındaki uçurum anlatıcıyı derinden sarsar.

#### **Pilav Tartışması ve Bunalım**

Mutfığa giden kahraman anlatıcı eşinin yaptığı pilava karışır ve pilava havuç katılması gerektiğini söyler. Aralarında bir tartışma yaşanır; kadın eşine pilavı berbat ettiğini söyler. Bu küçük mutfak kavgası aslında yıllardır biriken mesafenin ve söylenmemiş sözlerin bir yansımasıdır. Havuç meselesi bir pilav tartışmasından çok öteye geçer; aşkın gündelik hayatın içinde nasıl törpülendiğinin somut bir göstergesi hâline gelir.

#### **Anlatıcının Dışarıda Kayıpla Yüzleşmesi**

Kendini dışarı atan kahraman anlatıcı bir mekâna girer ve sarhoş olana kadar içmek ister. Vodka ile limon getiren kişiyle muhabbet etmeye başlar; havuçlu

pilav yemek istediğini söyler. Adam kahraman anlatıcıya havuçlu pilavın eşinin yemeği olduğunu söyler; ancak eşi bir süre önce hayatını kaybetmiştir. Bu beklenmedik karşılaşma anlatıcıyı derinden sarsar. Başkasının acısında kendi geleceğinin yansımaları görür.

**Çiftin Aşk Duygusunun Yeniden Alevlenmesi** Eve geri dönen kahraman anlatıcı eşine sarılır ve onu öper. Ona havuçlu pilav yemek istediğini söyler. Eşi de ona şefkat ve sevgiyle yaklaşır. Az önce tartıştıkları aynı yemek artık tamamen farklı bir anlam taşımaktadır; kavganın nesnesi olan havuçlu pilav barışmanın ve yeniden buluşmanın simgesine dönüşmüştür. Kahraman anlatıcı eşini kaybetmeden önce onu yeniden bulmuştur.

## Temalar

**Evlilik** *Havuçlu Pilâv Meselesi* adlı öyküde, evli bir çiftin zaman içinde aşk duygusunun sönümlenmesi ve bu duyguyu yeniden hatırlamaları anlatılır. Aradan yıllar geçtikten sonra kahraman anlatıcıyla Hürrem'in birbirine beslediği duygular gücünü yitirmiştir. Kahraman anlatıcı eskiden sevmiş olduğu kadını ve hissettiği duyguları aramaktadır. Eşini kaybetmiş bir adamla yapmış olduğu sohbetin ardından eşinin değerini anlar. Eve döner ve tartıştığı eşiyile barışır.

**Kayıp** Öyküde evliliğin yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, kaybın ve ölümün insana sahip olduklarının değerini hatırlatmasıdır. Kahraman anlatıcı keman parçasını duyduğunda bile eski aşkını tam olarak yeniden hissedemez; ancak başkasının eşini yitirmiş olduğunu öğrendiği an içinde bir şeyler kırılır. Kendi kaybını henüz yaşamamış olmanın şansını ilk kez o anda fark eder. Tarık Buğra bu temayla, insanın elindekinin kıymetini çoğunlukla ancak bir başkasının yitirmesi üzerinden kavrayabildiğini ve bu acı farkındalığının bazen en derin barışmanın kapısını araladığını ustalıkla ortaya koyar.

## MARTI

### Kişiler

|                     |                                                               |
|---------------------|---------------------------------------------------------------|
| <i>Todori</i>       | Ellili yaşlarındaki başkarakter Marti'nin müdavimlerindendir. |
| <i>Lambo</i>        | Marti'daki kişilerden biridir.                                |
| <i>Yorgo</i>        | Filozof lakaplı Yorgo Marti'nin müşterilerinden biridir.      |
| <i>Todori Hanım</i> | Todori'nin eşidir.                                            |

### Detaylı Olay Örgüsü

**Marti'daki Todori** Rıhtım boyundaki meyhanelerden birinin adıdır Marti. Adeta bir martıya benzetildiği için bu ad verilmiştir; turuncu gözleri olan ve uçmadan önce gerilen bir martıya benzer. Gecenin geç vakitlerinde meyhanede üç kişi vardır; Todori de bunlardan biridir. Elli yaşını geçkin, iyi giyimli, seyrek ve kır saçlıdır. İki oğlu ve bir kızı vardır. Evlidir; ancak eşiyile bazı sorunlar yaşamaktadır. Zira eşi ikinci gençlik dönemini yaşamaktadır ve Todori bu ilişkide giderek yalnızlaşmaktadır.

**Todori'nin Geçmişe Bakışı ve Pişmanlığı** Todori zamanın nasıl akıp gittiğini, geçmişini ve şimdiyi düşünür. Sarhoş bir hâlde tezgâha kollarını ve başını uzatmışken hayatını sorgular. Köyü, şehri ve neden veznedar olduğunu düşünür. Seçtiği ya da seçemediği yolları zihninde yeniden dolaşır. Kaybolan yıllarını pişmanlıkla düşünür; yaşadığı hayat ve başına gelenler onu derinden dertlendirir.

**Todori'nin Kendisine İkinci Bir Şans İstemesi** Yaşadığı hayattan pişmanlık duyan Todori kendisine bir şans daha verilmesini ister. Ancak bu isteğinin beyhude olduğunu da içten içe bilmektedir. İkinci bir şans verilmesi durumunda hiçbir şeyin değişmemiş olacağını fark eder; zira sorun koşullarda değil, kendi özündedir. Bu farkındalık pişmanlığı daha da derinleştirir; kaçılacak bir geçmiş yoktur, değiştirilecek bir gelecek de olmayacaktır.

**Todori'nin Martıyla Özdeşleşmesi** Gerilmesine rağmen uçamayacağını bildiği martının umutlanmasını istemez artık Todori. Meyhanenin adını verdiği o martı imgesi onun için artık yalnızca bir dış süs değil, kendi varoluşunun simgesidir. Gerilen ama uçamayan martı; hayal eden ama dönüşemeyen insanın ta kendisidir. Todori bu benzerliği kabullenmekle birlikte içi buruk bir teslimiyetle meyhanede oturmaya devam eder.

## Temalar

**Gam** *Martı* adlı öykü anlatıda geçen meyhaneden adını alır. Todorı, Martı adlı meyhanenin müdavimlerinden biridir. Bir gece Martı'da otururken kendi hayatını sorgular. Meyhane bir martıya benzetildiğinden bu adı almıştır. Todorı uçmak için gerinen martının uçmasını umar. Ancak bunu yapamayacağını bilir. Uçamayan ve uçamayacak olan martıyı kendine benzetir. Kaybolan yıllarını pişmanlıkla düşünür. Yaşadığı hayat ve başına gelenler dertlenmesine neden olur.

**Çaresizlik** Öyküde gamın yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, çaresiz kabullenme ve teslimiyettir. Todorı yalnızca pişmanlık duymakla kalmaz; ikinci bir şansın da hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini bilerek bu pişmanlığın kalıcı olduğunu kabullenir. Bu kabulleniş onu trajik bir figüre dönüştürür; çünkü isyan etme gücünü de yitirmiştir. Martı imgesi bu temayı ustalıklı pekiştirir: kuş uçmak için gerilir, kasılır, hazırlanır; ancak sonunda yerinden kımıldamaz. Tarık Buğra bu temayla, en derin yenilginin dışarıdan gelmediğini, insanın kendi içinde verdiği o sessiz teslim kararından doğduğunu ustalıklı gözler önüne serer.

## SİHİRLİ AYNA

### Kişiler

**Anlatıcı** Kahraman anlatıcı, birinci tekil şahsın ağzından olayları ve düşünceleri aktarır.  
**Kadın** Anlatıcının âşık olduğu kişidir.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Anlatıcının Âşık Olması** Baharın ilk haftalarıdır. Havada yağmur bulutları görülmektedir. Birinci tekil şahıs anlatıcı geçmişte yitirmiş olduğu bir aşkı düşünür. Yirmi sekiz yıl bu aşk için hazırlık yapmış olduğunu hisseder. Bir akşam arkadaşlarıyla buluştuğu yerde onunla tanışmıştır. Bir ağacın altında konuşurlar. Anlatıcı kadından çok etkilenir; yıllardır onu beklediğini hisseder ve onunla birlikte olmak ister.

**Kadının Aşkı Tanımlaması ve Reddi** Ancak kadın buna karşı çıkar. Birbirlerine karşı hissettikleri duygunun o andan ibaret olduğunu ve birlikte olmaları hâlinde her gün birbirlerini tüketceklerini söyler. Kadın bunu yaşamak istemez ve anlatıcının isteğini geri çevirir. Kadının aşka bakışı anlatıcının bakışından köklü biçimde ayrılır; anlatıcı için bu duygu bir başlangıçken, kadın için aynı duygu zaten doruğa ulaşmış ve zamanla yok olmaya mahkûm bir andır.

**Kadının İç Çelişkisi ve Gerçek Nedeni** Anlatıcı kadının kendisini sevmediğini düşünür. Oysa kadın aslında nişanlıdır ve yüzüğü atmaya da hazırdır. Ancak yaşadıkları duygunun zamanla tükeneyeceğine inandığından bu acıyı tecrübe etmek istemez. Anlatıcı onun aşktan korktuğunu düşünür. Kadının reddi sevgisizlikten değil, tam tersine aşkın ne olduğunu fazlasıyla bilmesinden kaynaklanmaktadır; bu bilgi onu hem daha cesur hem de daha kırılgan kılmaktadır.

**Aşkın Yalnızca Bir Andan İbaret Kalması** Anlatıcı yirmi sekiz yıl boyunca beklediği bu kadını ve o geceyi geçmişte bırakmak zorunda kalır. Yaşanmışlıklardan ziyade yaşanmamışlıklar onu üzer. O an yaşanmış, sonra donup kalmıştır; ne büyümüş ne de ölmüştür. Anlatıcı için bu yarım kalan an, belki de tam da yarım kaldığı için ağırlığını hiç yitirmemiştir.

## Temalar

**Aşk** *Sihirli Ayna* adlı öyküde kahraman anlatıcı yirmi sekiz yıl sonra aşkı bulduğuna inanır. Âşık olduğu kadına duygularını açar ve onunla birlikte olmak ister. Ancak kadın aşkın küçük bir andan ibaret olduğuna ve zaman içinde tükenip gideceğine inanır. Kadın bu acı gerçeği tecrübe etmek istemez. Bundan dolayı kahraman anlatıcının arzusunu reddeder ve ondan uzaklaşır. Kahraman anlatıcı geçmişte yaşamış olduğu bu duyguda takılı kalır. Yaşanmışlıklardan ziyade yaşanmamışlıklar onu üzer.

**Korku** Öyküde aşkın yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, korku ve bu korkunun yol açtığı iradi vazgeçişlerdir. Kadın aşkı reddetmez; aşkın sonunu reddeder. Duygunun gerçekliğini kabul

eder, hatta nişanlısını bırakmaya bile hazırdır; ancak o güzel anın gündelik hayatın içinde yavaş yavaş solup gideceğini bildiği için bu yola girmez. Bu tavır bir zayıflık değil, kendi içinde tutarlı ve acı bir tercihtir. Tarık Buğra bu temayla, aşkın bazen yaşanmayarak korunduğunu ve insanın sevdiği şeyi yitirmemek için ona hiç sahip olmamayı seçebildiğini ustalıklı gözler önüne serer.

## HAYAT BÖYLEDİR İŞTE

### Kişiler

|                          |                                                     |
|--------------------------|-----------------------------------------------------|
| <i>Köylü</i>             | Heybesi ve sepetiyle trene biner.                   |
| <i>Memur</i>             | Lacivert elbiseli bir istasyon memurudur.           |
| <i>İlkokul Öğretmeni</i> | Kadının âşık olduğu köy öğretmenidir.               |
| <i>Kadın</i>             | İstasyon memuruyla evlidir. Anlatının başkişisidir. |

### Detaylı Olay Örgüsü

**Kadının İstasyon Memuruyla Evli Olması** Tren istasyonda bir dakika durur. Gelirken bu istasyondan gece vakitlerinde geçilmiştir; şimdiyse ikindiden sonrasdır. Etrafı izlerken heybesi ve sepeti olan bir köylünün trene bindiğini görür. Köyü muhtemelen birkaç dakika uzaklıktadır. Lacivert elbiseli memur trenin buharından dolayı bir hayalmiş gibi görünür. İstasyondaki bu kişi onun kocasıdır. Kadın onu uzaktan izlerken hem tanıdık hem de tuhaf bir his kaplar içini.

**Kadının İlkokul Öğretmenine Duyduğu İlk Aşk** Köyde ilkokul öğretmenine vurulmuş olan kadın geceleri onun yolunu gözlemeye başlamıştır. Pencereden onu görmeyi umar. Bu ilk duygu sessiz, karşılıksız ve uzaktan beslenen bir hayranlıktır. Öğretmen kadının hayatına hiçbir zaman gerçek anlamda girmemiştir; ancak o pencere başındaki bekleyiş kadının içinde aşkın ne olduğuna dair ilk izi bırakmıştır.

**Kadının İstasyon Memuruyla Tanışması ve Evlenmesi** Kadın zamanla kampana çalan, güzel bir saati olan ve köylüler tarafından saygı gören istasyon memurundan etkilenir. İlk defa bir şubat öğlesi çamların altına oturup sohbet etmişlerdir. Memur ona geçmişini ve ailesini anlatmıştır. Daha sonra evlenmişler ve bir kızları olmuştur. İstasyon memuru en azından mektebi olan bir yere tayin olmayı ummaktadır. İkili çocuklarını okutmak istemektedir.

**Kadının Geçmişini ve Şimdisini Düşünmesi** Tren yolculuğu sırasında kadın hayatına girmiş iki önemli erkeği düşünür. Öğretmen bir hayal olarak geride kalmıştır; memur ise buharın içinde bir hayale dönüşmüş gibi görünse de gerçek ve kalıcıdır. Kadın zaman zaman ilkokul öğretmenini düşünür; ancak bu düşünce bir pişmanlıktan çok geçmişin sessiz bir izi gibidir. Hayat onu öğretmenin değil memurun yanına götürmüştür ve kadın bunu olduğu gibi kabullenmiştir.

### Temalar

**Aşk** *Hayat Böyledir İşte* adlı öyküde bir kadının başından geçen aşk tecrübesi anlatılır. Eşini tanımadan önce kadın ilkokul öğretmenine âşık olmuştur. Geceleri pencerede onu görmek için bekler. Daha sonra istasyon memuruyla tanışmış olan kadın ondan etkilenmiştir. Onunla evlenmiştir. Bir kız çocukları olmuştur. İkili mektebi olan ve daha gelişmiş bir yerde yaşamayı hayal eder. Kadın kızının okumasını istemektedir. Tren yolculuğu sırasında hayatına girmiş iki önemli erkeği düşünür.

**İç Gözlem** Öyküde aşkın yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, kabullenme ve sıradan hayatın içindeki sessiz onurdur. Kadın büyük bir aşk yaşamamış, parlak bir hayat sürmemiştir; ilk aşkı karşılıksız kalmış, evliliği ise derin bir tutkudan çok karşılıklı saygı ve ortak hayaller üzerine kurulmuştur. Ancak kadın bu hayatı küçümsemez; kocasını buharın içinde uzaktan izlerken yargılamaz, sorgulamaz. Tarık Buğra bu temayla, hayatın çoğu zaman insanın hayal ettiği gibi değil olduğu gibi aktığını ve asıl olgunluğun bu akışa direnmekte değil onu anlayarak içinde bir anlam bulmakta yattığını ustalıklı ortaya koyar.

## ÖMER

### Kişiler

|                 |                                                                  |
|-----------------|------------------------------------------------------------------|
| <i>Anlatıcı</i> | Ömer'in babasıdır. Ben-öyküsel anlatıcıdır.                      |
| <i>Hürrem</i>   | Anlatıcının eşidir.                                              |
| <i>Ayla</i>     | Anlatıcının kızıdır.                                             |
| <i>Ömer</i>     | Anlatıcının oğludur. Futbolcu ve elektrik mühendisi olmak ister. |

## Detaylı Olay Örgüsü

**Sihirli Sabahı Yakalama Arzusu** Sonbahara doğru sabah vakitlerinde kasaba oldukça güzel bir hal alır. Güneş Emir Dağları'nın ardından doğar. Yüzünü yıkamak için bahçedeki çeşmeye giden anlatıcı serinler. Ayva ağacına bakarken derin nefes alır. Her sabah daha erken uyanmayı, bu sayede sabah vakitlerinde oluşan doğa manzarasının güzelliğini görebilmeyi ümit eder. O sihirli anı yakaladığı takdirde anlatıcı bütün sorunlarının çözüme kavuşacağına inanır. Farklı türlerdeki kuşların sabah vakitlerinde danslarını ve şarkılarını hayranlıkla izler.

**Sıradan Bir Gün** Eşiyile birlikte mangalı ve semaveri yakar. Yemeği hazırlarken oğlu Ömer ve kızı Ayla da bir süre sonra onlara katılır. Her sabah çayı anlatıcı demler, sofrayı Hürrem hazırlar ve ekmelekleri çocukları kızartır. İki kardeş sürekli oyun oynar ve birbirine sataşır. Ömer büyüyünce futbolcu ve elektrik mühendisi olmak istemektedir.

**Farklı Bir Sabah** Bir sabah Ömer'in kahvaltıya gelmediği fark edilir. Merak içinde Ömer'e seslenen çift onun için endişelenir. Odasına gittiklerinde onu yatağına uzanmış bir halde bulurlar. Ayağa kalkamayacak kadar halsizdir ve ateşi vardır. Kolları ve bacakları ağrıtmaktadır. Anlatıcı ağrıların futbol oynamaktan kaynaklandığını düşünür. Ancak Ömer futbol oynamamıştır. Odasına götürülen yemeğe de hiç dokunmamıştır. Baba oğluna dışarı çıkmamasını ve dinlenmesini söyler.

**Ömer'in İyileşmemesi** Aradan iki gün geçer. İşten sonra şehir kulübünde arkadaşlarıyla vakit geçirmeye giden anlatıcıya Ayla Ömer'in fenalaştığı haberini verir. Sıtma doktorunu yanına alan anlatıcı eve gelir. Muayene sonrasında doktor Ömer'in iyileşeceğini, önemli bir şey olmadığını söyler.

**Ömer'in Durumunun Kötüleşmesi** Ancak üç gün sonra Ömer fenalaşır. Yeniden doktor getirildiğinde onun tifo olduğu anlaşılır. Sabahları genellikle keyfi yerinde olan Ömer'in akşamları kötüleştiği görülür. Her akşam durumu daha kötüye gitmektedir. Fenalaştığı bir gece annesine seslenir. Aile üyeleri onun etrafında toplanır. Anlatıcı Ömer'in yalnızca annesini çağırmış olmasına içerler. Bunun nedenini ve babalığını sorgular. Anne kendini kaybeder. Oğlundan ümidi kesmiştir. Ancak baba oğlundan umutludur. Onun Fenerbahçe'nin santrforu olacağından, ülkenin her yerine elektrik götüreceğinden emindir.

**Ömer'in İyileşmesi** Bir süre sonra Ömer iyileşir. Anne Ayla'yı Ömer'e kötü bir şey yapmış olmakla itham eder. Ancak baba Ayla'yı savunur. Suçlunun Ömer olduğunu söyler. Zira baba oğlunun hastalık sürecinde annesini çağırmış olmasını ve kendisine hiçbir şey dememiş olmasını unutmamıştır.

## Temalar

**Şefkat** Ömer adlı öyküde bir babanın oğluna karşı beslediği şefkat duygusu anlatılır. Bilinmeyen bir nedenden bir gün Ömer hasta yatağına düşer. Ateşi yükselir ve yataktan dahi çıkamayacak bir duruma gelir. Anne, baba ve kız kardeş Ömer'in durumuna çok endişelenir. Bilhassa anne oğlunu kaybedeceğini sanır. Ancak baba umutludur. Oğlunun iyileşeceğinden ve büyük bir futbolcu, elektrik mühendisi olacağından emindir.

**Babalık** Ömer adlı öykünün ana teması, kitaba adını veren *Oğlumuz* adlı öyküyle aynıdır. Kahraman anlatıcı olan baba çocuklarını çok sever ve onları hayatının merkezine yerleştirmiştir. Özellikle oğlunun büyüyünce önemli yerlere geleceğine inanır. Ancak bir gün oğlu hastalanır. Başlangıçta hastalığa teşhis koyulamaz. Tifo olduğu anlaşıldığında tedavi süreci uzun sürer. Anne oğlunun iyileşeceğinden umudunu keser. Ancak baba oğlundan asla umudunu kesmez. Onun iyileşeceğinden emindir. Babaya göre Ömer iyileşecek, Fenerbahçe futbol takımının santraforu olacak, İngiltere'ye son dakika golü atacak, elektrik mühendisi olup ülkenin her yerine elektrik götürecektir.

## Kişi İncelemesi

**Anlatıcı** (Yumuşak Başlı/Sorumlu/Deneyime Açık/Duygusal Dengesiz)

Tarık Buğra tarafından kaleme alınmış olan *Ömer* adlı öykünün başkarakteri ben-öyküsel anlatıcıdır. I. tekil şahıstan kendi düşüncelerini ve başından geçen olayları aktarır. Kahraman anlatıcı Ömer'in babasıdır. Eşinin adı Hürrem, küçük kızının adı da Ayla'dır. Başından geçen musibetlere rağmen genel olarak umutludur. Eşine ve çocuklarına karşı sevgi ve şefkat gösterir. Babalık görevlerini mümkün olduğunca en iyi şekilde yerine getirmeye çalışır. Basit şeylerden hoşlanır ve hayata umutla bakar. Oğlunun hastalığından dolayı endişeye kapılır.

**Umutlu** Anlatının kahraman anlatıcısının genel olarak hayata karşı umutlu bir tavır takındığı görülür. Gelecekte başına iyi şeyler geleceğini umut eder. Bundan dolayı ayva ağacının gümüş yapraklarının dökülmesini görmek gibi batıl inançlar edinmiştir. Bunu gördüğünde sevindirici bir olay yaşayacağına inanır: "Bu uçup giden nedir, nereye gider, bilmem; fakat bana öyle gelir ki; onu yakaladığım sabah (...)" (Buğra 2019, 59).

**Duyarlı** Ailesine ve çevresine karşı genel olarak duyarlıdır. Doğal güzelliklerden etkilenir ve bunlar onda estetik bir haz uyandırır. Şiire meraklıdır ve bazı yerlerde şiir dizeleri aklına gelir. Haşim'in bir dizesini hatırlar: "Biz, işte güne her sabah, her sabah böyle gireriz. Her sabah böyle girerdik. Fakat..." (Buğra 2019, 60).

**Sorumlu** İki çocuğun babası ve bir eşi olan kahraman anlatıcı sorumluluk sahibidir. Çocuklarına mümkün olduğunca iyi babalık etmek ister. Onların büyümesi ve mutlu birer insan olmaları en büyük gayesidir. Çocuklarına babalık yapmaya, bir otorite kurmaya çalışır: "-Niçin yemedin, diye sordum. Gülümsedi ve: - İsteğim yok, dedi" (Buğra 2019, 61).

**Endişeli** Bilinmeyen bir sebepten hasta yatağına düşen oğlu için endişelenir. Özellikle hastalığının süresi uzadığında daha da endişeye kapılır. Oğlunun bir an evvel iyileşmesini ve hayalini kurduğu şeyleri gerçekleştirmesini ister: "Hayır, Ömer sıtma geçirmemişti; Ömer hiç hasta olmamıştı, Ömer işte öyle aslan gibi bir çocuktü. Ona böyle birdenbire ne oldu?" (Buğra 2019, 63).

**İnançlı** Sağlık durumu oldukça iyiye giden oğlunun iyileşeceğine fazlasıyla inandığı gibi genel olarak da inancılı bir karaktere sahip olduğu görülür: "Sabah serindir, sabah sessizdir, sabah dinçtir, Allaha ve ümide yakındır, bana yakındır!" (Buğra 2019, 59).

## ÇOK SONRA

### Kişiler

|                 |                                                 |
|-----------------|-------------------------------------------------|
| <i>Eczacı</i>   | Eczanenin sahibidir. Anlatının başkarakteridir. |
| <i>Semra</i>    | Eczacının nişanlısıdır. Sevdiği kadındır.       |
| <i>Öğretmen</i> | Lisede çalışan edebiyat öğretmenidir.           |
| <i>Savcı</i>    | Cinayeti soruşturan görevlidir.                 |
| <i>Doktor</i>   | Hükümet doktorudur.                             |

### Detaylı Olay Örgüsü

**Eczacının Semra'yla Nişanlanması** Eczanenin laboratuvarında eczacı, savcı, hükümet doktoru ve edebiyat öğretmeni bir araya gelmiş, içki içmektedirler. Savcı "Şiddetli Zehirler" yazan camekâna dikkat kesilir ve onun koyu kırmızı renginden etkilenir. Eczacıyla öğretmen bir roman taslağı yazmaya başlamışlardır. Semra, babasının borcunu ödeyen eczacıyla nişanlanmak zorunda kalmıştır. Başlangıçta nişanlanmayı kabul etmiş olsa da nişanlısının yaşadığı yere taşınıp onu tanıdığı anda onunla birlikte olmaktan vazgeçmiştir.

**Semra'nın Ayrılmak İstemesi ve Eczacının Reddi** Semra babasının borcunu ödeyeceğini söyler ve ayrılmak ister. Ancak eczacı Semra'dan ayrılmayı reddeder. Bu ret yalnızca bir aşk ısrarı değildir; eczacı için Semra bir borç karşılığı edinilmiş, dolayısıyla vazgeçilmesi güç bir sahiplik duygusuna dönüşmüştür. İki taraf arasındaki bu çıkmaz giderek büyür ve çözümsüz bir gerilime dönüşür.

**Semra'nın Zehri Alması ve Ayrılık Kararı** Bir akşam Semra "Şiddetli Zehirler" yazılı camekândan bir şişe alıp eve gider. Eczacıya ayrılmak istediğini söyler. Konu üzerine uzun süre düşünülmüş olan eczacı bu kez Semra'nın isteğini kabul eder ve birlikte içki içmek ister. Ancak Semra

içki içmediğini söyleyerek oradan uzaklaşır. Semra'nın aldığı zehir eczanede kalmıştır; eczacı onu bulur.

**Eczacının İntiharı ve Sonuçları** Eczacı evinde içki içerken intihar notu bırakır ve ölü bulunur. Savcı olay mahallini inceler, ifadeler alınır. Savcı eczacının duyduğu öfkeden dolayı intihar ettiğini düşünür. Semra ise akli dengesini yitirmiştir. Eczacının ölümü bir çaresizliğin sonu değil, bilinçli olarak kurgulanmış bir son hamledir; Semra'yı suçluluk ve yıkımla baş başa bırakmıştır.

## Temalar

**İntikam** Çok Sonra adlı öyküde nişanlısı tarafından terk edilen eczacının intihar ederek sevdiği kadından intikam alması anlatılır. Zira eczacı intihar ettikten sonra Semra akli dengesini yitirir. Eczacı Semra'nın babasının borcunu ödemiştir. Buna karşılık Semra'yla eczacı nişanlanmıştır. Semra eczacıyı ve yaşadığı yeri sevebilmiştir. Bundan dolayı eczacıdan ayrılmak ister. Eczacı, Semra'nın aldığı zehirle kendini zehirleyip öldürür.

**Suçluluk** Öyküde intikamın yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, sahiplik duygusunun yol açtığı yıkımdır. Eczacı ile Semra arasındaki ilişki en başından itibaren karşılıklı bir sevgiye değil, bir borç ilişkisine dayanmaktadır. Eczacı için Semra bir tercih değil, ödenen bir bedelin karşılığıdır; bu yüzden onun ayrılmak istemesi kabul edilemez bir şeydir. Semra'nın aldığı zehri bizzat kendine kullanması bu sahiplik duygusunun en uç ve en yıkıcı ifadesidir. Tarık Buğra bu temayla, sevginin sahipliğe dönüştüğü anda insanı özgürleştirmek yerine mahvetmeye başladığını ve bu karanlık duygunun hem seven hem de sevilen üzerinde nasıl derin izler bıraktığını ustalıklı gözler önüne serer.

## FAL

### Kişiler

|                   |                                                                                  |
|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Anlatıcı</i>   | Kahraman anlatıcı düşüncelerini, duygularını ve olayları kendi ağzından anlatır. |
| <i>Rozita</i>     | Artisttir.                                                                       |
| <i>Evdoksi</i>    | Yaşlı bir adamdır.                                                               |
| <i>Mihailoviç</i> | Eski bir jokeydir.                                                               |
| <i>Öğrenci</i>    | Hukuk öğrencisidir. Anlatıcının komşusudur.                                      |

Bunların haricinde anlatıcının bir annesi, ağabeyi ve eski bir sevgilisi vardır.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Anlatıcının Yaşadığı Yer ve Arkadaşları** Anlatıcı kahve fincanının tabağını kapatır ve soğumasını bekler. Elektriği söndürmüştür. Pencerenin kenarına oturup art arda sigara yakarken derin düşüncelere dalar. Yağmur dinmiştir ve günün ilk saati olmak üzeredir. Anlatıcı Beyoğlu dolaylarında bir yerde oturmaktadır. Yan komşusu bir hukuk öğrencisidir. Rozita bir artisttir ve herkesin sevgilisidir. Evdoksi yaşlı bir Rum'dur; genelde eve sarhoş gelir, bazen neşeli bazen üzgün ve öfkeli. Mihailoviç ise bir jokey olup arkadaşlarını toplayıp yarıştığı günleri anlatır.

**Anlatıcının Kendine Yabancılaşma Hissi** Anlatıcı bu apartmanda, bu insanlarla ne yaptığını düşünür; kendini oraya ait değilmiş gibi hissetmektedir. Fatih'te dünyaya gelmiş olan anlatıcı talebe olduğunu ve annesini hatırlar. Annesinin onu terk edip ağabeyinin yanına gittiğini hatırlar. Beyoğlu'ndaki bu hayat onun için bir sığınak olmaktan çok bir sürgün yeri gibidir; etrafındaki insanlar tanıdık ama hiçbirisi gerçek anlamda yakın değildir.

**Anlatıcının Sekiz Yıllık Bunalımı** Zamanında bir kadına âşık olmuş olan anlatıcı hayatını ona vakfetmiş ve bütün hayatının merkezine onu yerleştirmiştir. Ancak zaman geçtikçe bazı gerçekler kendini göstermeye başlamış ve sevgililer ayrılmıştır. Anlatıcı sevdiği kadını sekiz yıl boyunca unutamamış ve derbeder bir hayat yaşamıştır. Bu sekiz yıl yalnızca boşa geçmiş değildir; anlatıcının kendisinden, annesinden ve hayattan koptuğu, içinde çürüdüğü bir dönemdir.

**Anlatıcının Hayatını Değiştirmeye Karar Vermesi** Yakın zaman önce bir pastanenin camında eski sevgilisini görmüş olan anlatıcı onun yanında bir çocuk ve bir kadın da görmüştür. Eski anıları

canlanmış ve kendini sorgulamaya başlamıştır. Kaybettiği ve boşa harcadığı yıllar için pişmanlık duyar; kaybettiği yılları geri kazansa da bunları aynı şekilde harcayacağını da bilmektedir. Anlatıcı geçmişini bir kenara bırakıp hayatına çekidüzen vermeye karar verir ve Rozita'ya yakında yanlarından ayrılacağını söyler.

## Temalar

**Pişmanlık** *Fal* adlı öykü, sekiz yılını eski aşkına yas tutarak depresyon içinde geçirmiş olan bir adamın yaşadığı pişmanlığı ve hayatını değiştirme, başka biri olma arzusunu anlatır. Kahve içtikten sonra fincanların ağzını tabakla kapatıp, fincanın soğumasını bekleyen anlatıcı falına bakılmasını ister. Zira o hayatını değiştirmek ister. Bir değişim beklemektedir. Yaşadığı hayat biçiminden memnun değildir. Annesini yüzüstü bıraktığını düşünür. Depresyon halinde geçirdiği yılları geri ister. Kaybettiği yıllar için pişmanlık duyar.

**Değişim** Öyküde pişmanlığın yanı sıra güçlü biçimde işlenen ikinci tema, yeniden doğuş isteği ve değişme arzusudur. Anlatıcı yalnızca geçmişine üzülmele kalmaz; o geçmişini geride bırakıp farklı bir insan olmak ister. Falın soğuması beklenen kahve fincanı bu arzunun simgesi gibidir: anlatıcı da bir işaretin, bir başlangıcın gelmesini beklemektedir. Rozita'ya söylediği veda cümlesi bu değişim kararlılığının ilk somut adımıdır. Tarık Buğra bu temayla, insanın en derin çöküşten bile sıyrılma iradesi taşıyabildiğini ve bu iradenin çoğu zaman büyük bir kırılmanın değil sıradan bir gecenin sessizliğinde filizlendiğini ustalıklı ortaya koyar.

## KEL MELÂHAT

### Kişiler

*Süleyman* Anlatının başkarakteri ihtiyaç durumunda çalışan bir işçidir.  
*Melâhat* Süleyman'ın birlikte olduğu kadındır.  
*Cevdet* Döşeme ustasıdır. Süleyman'ın yakın dostudur.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Süleyman'ın Çalışması ve Melâhat'la Tanışması** Yaz mevsiminin ortasında, Nişantaşı'nın arka taraflarındaki İhlamur Deresi'ne bakan bir yerde beş katlı bir apartman kurulacaktır. Döşemeci Cevdet Usta çıraqlarıyla birlikte çalışmaktadır. Ona Süleyman eşlik etmektedir. İç Anadolu şehirlerinden biriden olan Süleyman paraya ihtiyacı olduğu zamanlarda Cevdet'in yanında çalışmaktadır. Geceleri inşaatta yatar. Bir gece birlikte rakı içerler. Başka bir gece Cevdet Melâhat'ı getirir. Zaman zaman Süleyman'ın rüyalarına bazı kadınlar girer. Melâhat de bunlardan biri olur. Böylece Süleyman ile Melâhat arasında duygusal bir yakınlık oluşmaya başlar.

**Süleyman'la Melâhat'ın Birlikte Olması** Bir gece Melâhat Süleyman'ın yanına gelir. İkili birlikte olur. Melâhat Süleyman'la birlikte olmak ve ilişkilerinin hiç bitmemesini ister. Cevdet'e rağmen birlikte olunur. Melâhat, Süleyman'a derin bir bağla bağlanırken Süleyman da onun sevgisinden etkilenir. Ancak Süleyman'ın düzensiz hayatı ilişkilerinin geleceğini belirsiz hâle getirmektedir.

**Süleyman'ın Düzenli Hayatı Reddetmesi** Cevdet Melâhat'a kızar. Zira Süleyman'ın bir gün çekip gideceğini söyler. Süleyman daha önce askeri liseden kaçmıştır. Sanat okulundan da kovulmuştur. O günden beri günü kurtarmak için çalışır. Bir süre sonra Süleyman Melâhat'a birlikte olmaya devam edemeyeceklerini söyler. Mal sahibi olmak ve tüketmek ona göre değildir. Süleyman, toplumun düzenine ve yerleşik yaşama uyum sağlamayı reddeden bir karakter olarak çizilir.

**Süleyman'ın Gidişi ve Melâhat'ın Bekleyişi** Süleyman gider. Cevdet Melâhat'a Süleyman'ın geri dönmeyeceğini söyler. Ancak Melâhat Süleyman'ın döneceğinden oldukça emindir. Sevddiği adama olan bağlılığını kaybetmez ve umutla onu beklemeye devam eder. Böylece öykü, ayrılığa rağmen tükenmeyen bir sevgiyle sona erer.

## Temalar

**Aşk** *Kel Melâhat* adlı öyküde bir kadının âşık olduğu adama duyduğu aşktan vazgeçmemesi ve onu beklemesi anlatılır. İç Anadolu'dan İstanbul'a gelmiş olan Süleyman, paraya ihtiyaç duyduğu

zamanlarda çalışır. Düzenli bir hayatı yoktur. Bir gün Cevdet Usta aracılığıyla tanıştığı Melâhat'la birlikte olur. Ancak Süleyman sistemin çarklısı olmayı reddettiğinden düzenli bir hayatları olmaz. Bundan dolayı Süleyman gider. Melâhat sabırla onun döneceği günü bekler.

**Özgürlük** Öyküde Süleyman'ın düzenli bir yaşama, kurallara ve toplumun beklentilerine bağlı kalmak istememesi dikkat çeker. Askerî liseden kaçması, sanat okulundan kovulması ve sürekli farklı işlerde çalışması onun özgürlüğüne düşkün bir karakter olduğunu göstermektedir. Süleyman, yerleşik bir hayat yerine bağımsız yaşamayı tercih eder.

## İKİ İHTİYÂR

### Kişiler

*Gandi* Başkarakter anlatının kahraman anlatıcısıdır.  
*Kazım* Gandi'nin eski bir dostudur. Ferhunde'yle evlidir.  
*Ferhunde* Gandi'nin eski sevgilisidir. Kazım'la evlenmiştir.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Gandi'nin Kazım'la Yıllar Sonra Karşılaşması** Uzun yıllar sonra, puslu bir akşamda, Tünel'de eski dostu Kazım'la karşılaşır. İkili birbirine lakaplarıyla hitap edip kucaklaşır. Birlikte bir şey içmeye giderler. Gandi, Kazım ve Ferhunde yakın arkadaşdır. Ferhunde'yle Gandi evlenecektir. Ancak babasının isteği üzerine Ferhunde Kazım'la evlenir. Evli çift Kazım'ın memleketine gider ve bir daha geri dönmez. Bu karşılaşma, Gandi'nin geçmişte yaşadığı acıları yeniden hatırlamasına neden olur.

**Gandi'nin Ferhunde'yi Unutamaması** Gandi zor günler geçirir. Fakülteyi bitirip hükümet doktoru olur. Mardin'in bir kazasında çalışır. Gandi Ferhunde'yi unutamaz. Onu düşünür ve onunla birlikte olmanın hayalini kurar. Aradan uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen Ferhunde'nin hatırası Gandi'nin zihninde canlılığını korumaktadır. Sevdiği kadını kaybetmiş olması onun hayatında derin bir boşluk bırakmıştır.

**İki Eski Dostun İçki Sofrası** İki arkadaş gençlik yıllarında olduğu gibi Beyazıt tarafına gidip içki içmeye karar verir. Ardından Kumkapı'ya gidip sarhoş olmaya karar verirler. Yarım litre rakı ve iki duble bira içeceklerdir. Kazım'ın işleri yolundadır. Elli yaşına gelmiştir. Beş oğlu vardır. Sarhoş olan Gandi de sarışın bir kadınla evlendiğini ve beş kızı olduğu yalanını söyler. Böylece Gandi, Kazım'ın mutlu aile hayatı karşısında kendi yalnızlığını gizlemeye çalışır.

**Gandi'nin Acısını Açığa Vurması** Ancak Gandi ağlamaya ve feryat etmeye başlar. Kazım onun sorunun olduğunu anlar. Yarın Gandi'nin sorununu çözmek üzere sözleşirler. Ancak nerede buluşacaklarını kararlaştırmadıkları için buluşamazlar. Böylece Gandi'nin yıllardır içinde taşıdığı özlem ve acı çözümsüz bir şekilde devam eder.

### Temalar

**Aşk** *İki İhtiyâr* adlı öyküde Buğra, bir aşk üçgenini anlatır. Gandi'nin gençken âşık olduğu Ferhunde onun en yakın arkadaşı olan Kazım'la evlenmiştir. Gandi Ferhunde'den sonra hayatına devam etmişse de onu asla unutamamıştır. Yıllar sonra Kazım'la karşılaştığında yalnızca Ferhunde'yle ilgili bilgi almak ister. Gandi Ferhunde'ye özlem duyar. Terk edilmişliğin neden olduğu acıyla kendini kaybeder. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen Gandi Ferhunde'yi unutamamıştır.

**Özlem** Öyküde Gandi'nin geçmişe ve kaybettiği aşka duyduğu özlem ön plana çıkar. Yıllar geçmesine rağmen Ferhunde'yi hatırlaması, onunla ilgili hayaller kurması ve içki masasında duygularına hâkim olamaması bu özlemin ne kadar derin olduğunu göstermektedir.

## KARA OĞLAN

### Kişiler

*Karaoğlan* Anlatının başkarakteri muhitin kabadayısıdır.  
*Adam* Karaoğlan'ın sevdiği kadınla evlenecek olan adamdır.

*Kadın* Karaoğlan'ın sevdiği, adamın evlenmek üzere olduğu kadındır.  
*Yani* Meyhanenin bir çalışanıdır.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Karaoğlan'ın Muhitte Nam Salması** Karaoğlan zaman içinde büyümüş, serpilmiştir. Zamanının çoğunu meyhanede geçirir ve çok içer. Rakı bardaklarını art arda devirirken diğerleri ona yetişmekte zorlanır. Karaoğlan'ın bu hayatta içki içmekten başka sevdiği diğer şey de kavgaya etmektir. Muhitte kavgacılığı ve dövdüğü kişilerle nam salmıştır. Güçlü, korkusuz ve sert tavırlarıyla çevresindeki insanların çekindiği biri hâline gelmiştir. Ancak bir gün Karaoğlan oldukça düşünceli ve ürkek görünür.

**Karaoğlan'ın Sevdiği Kadınlı İlgili Gerçeği Öğrenmesi** Karaoğlan'ın oturduğu masaya bir adam oturur. Adam bir memur, ilkokul öğretmeni gibi görünmektedir. Adam Karaoğlan'a içmemesini ve konuşmaları gerektiğini söyler. Ancak Karaoğlan adamı dinlemez. Adam Karaoğlan'a ne zamandır köye gitmediğini sorar. Köye gitmeyeli üç ay olmuştur. Adam Karaoğlan'a üç ay içinde çok şeyin değişebileceğini söyler. Böylece konuşma ilerledikçe Karaoğlan sevdiği kadınlı ilgili kötü bir haber alacağını anlamaya başlar.

**Kadının Başkasıyla Evleneceğinin Söylenmesi** Adam Karaoğlan'a kadının kendisine ikisinin arasında hiçbir şey geçmediğini ve ona karşı hiçbir şey hissetmediğini söylediğini söyler. Karaoğlan kadının annesiyle babasının malı olduğunu ve bundan dolayı bu şekilde konuştuğunu bilir. Zamanında kadın tarafından çok sevildiğini bilir ama bir şey söylemez. Adam Karaoğlan'a kadınlı evleneceklerini söyler. Karaoğlan'ın kendisini döveceğini söylediğini duymuştur. Ancak Karaoğlan ona bir şey yapmaktan vazgeçer. Çünkü sevdiği kadının artık farklı bir hayat seçtiğini anlamıştır.

**Karaoğlan'ın Acısını İçine Atması** Adam gittiğinde masadaki rakı bardağını yumruklayıp elini keser. Sevdiği kadınlı istediğini veremediğini bilir. Böylece Karaoğlan dışarıdan güçlü ve korkusuz görünmesine rağmen içinde büyük bir çaresizlik ve acı taşımaktadır. Kavgalarıyla ün salmış bir adam olmasına rağmen sevdiği kadınlı kaybetmenin önüne geçemez.

### Temalar

**Aşk** *Kara Oğlan* adlı öyküde yaşadığı hayat tarzı ve tuttuğu yol nedeniyle sevdiği kadınlı kaybeden bir kabadayının aşk öyküsü anlatılır. Karaoğlan muhitin gözü pek kabadayılardan biridir. Alkole düşkünlüğü ve kavgacılığıyla nam salmıştır. Bir kadınlı büyük bir aşk yaşamıştır. Ancak kadın daha sonra düzenli bir hayatı ve geliri olan bir adamla evlenmeye karar vermiştir. Karaoğlan sevdiği kadınlı beklediği hayatı sunamaz. Bundan dolayı onu kaybetmeyi göze almıştır.

**Çaresizlik** Öyküde Karaoğlan'ın sevdiği kadınlı kaybetmesi karşısında yaşadığı çaresizlik dikkat çeker. Gücü ve korkusuzluğu ile tanınan Karaoğlan, hayatın gerçekleri karşısında etkisiz kalır. Sevdiği kadınlı güvenli ve düzenli bir yaşam sunamayacağını bildiği için acısını içine atmak zorunda kalır.

### BUHRAN

#### Kişiler

*Anlatıcı* Anlatıyı anlatan kahraman anlatıcıdır.  
*Hürrem* Anlatıcının eşidir.  
*Ömer* Anlatıcının oğludur.  
*Ayla* Anlatıcının kızıdır.  
*Sabiha* Anlatıcının komşusudur.  
*Ceza Hâkimi* Anlatıcının piket oynadığı arkadaşıdır.

Anlatıda yer alan diğer anlatı kişileri şunlardır: Kaymakam, Emniyet Amiri vd.

### Detaylı Olay Örgüsü

**Anlatıcının Eşini Kıskanması** Şehir Kulübü'nde toplanılmıştır. Kaymakam Emniyet Amiri'yle tavla oynamaktadır. Havuz kenarındaki masadaysa briç münakaşası sürmektedir. Saat altıya gelmek üzereyken ceza hâkimi geciktiği için anlatıcıya kızmaya başlamıştır. Birlikte piket oynarlar. Bir paket

yenice sigarasına bahse girerler. İlk zamanlar oldukça eğlendiği oyunlar artık anlamsız ve can sıkıcı gelmektedir. Ancak anlatıcıyı en çok endişelendiren şey ceza hâkiminin eşiyle olan samimiyetidir. Anlatıcı eşini kıskanır. İkili arasındaki yakınlık ve samimiyet anlatıcıyı endişelendirmektedir. Eşiyle bu konu hakkında konuşmak ister.

### **Anlatıcının İç Sıkıntısı ve Öfkesi**

Eve giden anlatıcıyı oğlu karşılar. Ders çalışmaktadır. Mühendis olmak istemektedir. Anlatıcı onun eğitimi için para biriktirmesi gerektiğini düşünür. Hürrem Sabiha'ya gitmiştir. Anlatıcı oğlundan pijamalarını giymek için yardım ister. Hürrem Ayla'yla gelir. Anlatıcı Hürrem'e aksi davranır. Onunla münakaşa etmek ister. Hürrem anlatıcıya anlayışlı yaklaşır ve Sabiha'yla ilgili bir şeyler anlatmak ister. Ancak anlatıcı aksi davranmaya devam eder. Kıskançlığın etkisiyle içindeki huzursuzluğu eşine yansıtır.

### **Eşlerin Birbirine Yakınlaşması**

Akşam çocuklar yattığında ikili yakınlaşır. Anlatıcı uzağa gitmek istediğini, İstanbul'a ağabeyinin yanına gidebileceklerini söyler. Hürrem anlatıcıya kendisini gördüğü ilk zamana gitmesini ve bunun yeterli olacağını söyler. Anlatıcı Hürrem'e nasıl bu kadar bağlandığını ve onun esiri olduğunu düşünür. O ilk anı uzun süre aramıştır. İkili geçmişte yaşadıkları güzel günleri yeniden hatırlamaya başlar.

### **Sevginin ve Güvenin Yeniden Kurulması**

İkili yakınlaşır. Eski zamanları anarlar. Birbirlerini ne kadar sevdiklerini söylerler. Her şey eski haline gelir. Aşk ve güven tazelenir. Ertesi gün anlatıcı ceza hâkimiyle yine piket oynar ve her oyunu kaybeder. Aynı zamanda ev için de bazı şeyler almıştır. Böylece anlatıcı, kıskançlık ve şüphe yerine eşine duyduğu sevginin daha güçlü olduğunu fark eder.

### **Temalar**

**Kıskançlık** *Buhran* adlı öyküde eşini başka bir erkekten kıskanan bir adamın yaşadığı kıskançlık anlatılır. Kasabaya kısa bir süre önce gelmiş olan ceza hâkimi, anlatıcının eşi Hürrem'le samimiyet kurmuştur. Eşini kaybetme korkusuna kapılan anlatıcı bu yakınlığa engel olmak ister. Bundan dolayı başta eşine kötü davranır. Daha sonra eşiyle birlikte bulundukları yerden kaçıp başka bir yere gitmek ister. Ancak Hürrem anlatıcıyı teskin eder. Onu ne kadar çok sevdiğini belli eder. Anlatıcıya sevildiğini hissettirir.

**Aşk** *Buhran* adlı öykünün ana temalarından biri aşktır. Anlatıda okurun karşısına çıkan anlatı kişileri Ömer adlı öyküdekilerle aynıdır. Sahnede yeniden kahraman anlatıcı, Hürrem, Ömer ve Ayla vardır. Ömer, kasabaya yeni gelmiş olan ceza reisini eşinden kıskanır. Onu evliliği için bir tehdit olarak görür. Hürrem eşini neyin huzursuz ettiğini anlar. Uzaklara gidip kaçmak isteyen eşine ona âşık olduğunu anladığı ilk günü hatırlamasını söyler. Aradan otuz yıl geçmiş olmasına rağmen anlatıcı eşini hâlâ çok sevdiğini anlar. Hürrem de onu aynı derecede sevmektedir. Anlatıcı Hürrem'e ne kadar bağlandığını anlar. Onun için yaşadığının bilincine varır. Aşıklar birbirlerine aşklarını, birbirlerini ne kadar sevdiklerini yeniden dile getirirler. Böylece anlatıcı boş yere kuruntu yaptığını anlar.

### **Kişi İncelemesi**

#### **Anlatıcı (Dışa Dönük/Duygusal Dengesiz)**

Tarık Buğra tarafından kaleme alınmış *Oğlumuz* adlı öykü kitabının son öyküsü olan *Buhran*'ın başkarakteri kahraman anlatıcıdır. Anlatıcı bir kasabada yaşamaktadır ve ne iş yaptığı bilinmemektedir. Ömer adından bir oğlu ve Ayla adında bir kızı vardır. Eşinin adı Hürrem'dir. Şehir Kulübü'nde zaman geçirmekten hoşlanır ve ceza hakimiyle düzenli olarak piket oynar. Anlatıcı eşini çok sever. Ceza hakimiyle samimi olan eşini kıskanır. Bundan dolayı eşini kaybetme korkusuyla kıskançlık krizine kapılır ve derin bir bunalım yaşar. Eşiyle kavga etmek ister. Hatta eşini kaybetmek korkusuyla uzak bir yere taşınmayı düşünür. Ancak daha sonra eşini ne kadar çok sevdiğini ve onun tarafından da ne kadar çok sevildiğini anlar.

**Dışa Dönük** Şehir Kulübü'nde vakit geçirmekten hoşlanan anlatıcının sosyal çevresinin olduğu ve başkalarıyla açık iletişim halinde olduğu görülmektedir. Ceza hakimiyle düzenli olarak piket oynar. İletişime açıktır ve sosyalleşir: "Piket oynardık; bir parti paket yenice sigarası..." (Buğra 2019, 114).

*Kıskanç* Anlatıcı eşinin ceza hakimiyle yakınlık kurduğunu fark eder. Bu durum anlatıcının kıskançlık krizleri geçirmesine neden olur. Eşini kaybetmekten korkar: “Nereden geldi, niçin geldi, neden karımla bu kadar kolay kaynaştılar...” (Buğra 2019, 115).

*Âşık* Anlatıcı eşini her şeyden çok sever. Öz çocuklarından bile daha çok sever. Onu kaybetmek en büyük korkusudur. Eşi Hürrem de onu aynı derecede sevmektedir. Anlatıcı eşinin kontrolü altında olduğunu farkındadır. Kendini tamamen ona teslim etmiştir: “Ben bu rüyayı on yedi yaşımda iken görmüş ve onu senelerce şehir şehir, sokak sokak aramış ve daha ilk karşılaşmamızda, göğsüm daralarak: “İste bu odur!” demiştim” (Buğra 2019, 122).

*Düşünceli* Anlatı boyunca anlatıcının kendi kendisiyle konuştuğu ve sürekli bir düşünme halinde olduğu görülür. Yaşadığı bunalım zihnini oldukça meşgul eder: “Onun istikbalini düşünüyorum. Orta okul kolay; burada var... Fakat sonra?” (Buğra 2019, 116).

*Tedirgin* Eşinin ceza hakimiyle yakınlık kurduğunu gören anlatıcı eşini kaybetmekten korkmaya başlar. Bu durum onun aşırı tedirgin olmasına neden olur: “Her şeyi söylemek, ferahlamak istiyordum: Bu suçlu halleti ruhiyesine daha fazla katlanamazdım. Söylemeye muhtaçtım ve bu benim hakkımdı” (Buğra 2019, 117).

### **Kaynakça**

Buğra, Tarık. *Oğlumuz / Yarın Diye Bir Şey Yoktur*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2019.